

ЧИ ПОТРІБНО ПРОВОДИТИ АТЕСТАЦІЮ РОБОЧИХ МІСЦЬ ТРАКТОРИСТІВ-МАШІНІСТІВ

Ситуація: на сільгосп підприємстві працює два трактористи-машиністи. Атестацію за умовами праці робочих місць (далі – атестація) трактористів-машиністів підприємство не проводило.

У чому питання: чи обов'язково проводити атестацію? Чи будуть трактористи-машиністи мати право на пенсію на пільгових умовах? Чи належать їм ще якісь пільги?

Коротка відповідь: для виходу на пенсію за віком на пільгових умовах осіб зазначених професій (посад) атестація не потрібна. Проте таким працівникам належить щорічна додаткова відпустка за роботу зі шкідливими й важкими умовами праці. Її тривалість визначається тільки за результатами атестації. Це означає, що роботодавець зобов'язаний атестувати трактористів-машиністів.

Для чого проводиться атестація?

Основними завданнями атестації є (п. 1.4 Методичних рекомендацій, затверджених постановою Мінпраці від 01.09.92 р. № 41):

- виявлення на робочому місці шкідливих і небезпечних виробничих чинників і причин їх виникнення;
- дослідження санітарно-гігієнічних чинників виробничого середовища, тяжкості та на-

пруженості трудового процесу на робочому місці;

- комплексна оцінка чинників виробничого середовища і характеру праці на предмет їх відповідності вимогам стандартів, санітарних норм і правил;
- обґрунтування віднесення робочого місця до відповідної категорії зі шкідливими умовами праці;
- підтвердження (установлення) права працівників на пільгове пенсійне забезпечення, додаткову відпустку, скорочений робочий день, інші пільги та компенсації залежно від умов праці;
- перевірка правильності застосування списків виробництв, робіт, професій, посад і показників, які дають право на пільгову пенсію;
- вирішення спорів, які можуть виникнути між юрособами і громадянами (працівниками) щодо умов праці, пільг і компенсацій;
- розробка комплексу заходів щодо оптимізації рівня гігієни та безпеки, характеру праці й оздоровлення трудящих;
- вивчення відповідності умов праці рівню розвитку техніки і технології, удосконалення порядку й умов установлення та призначення пільг і компенсацій.

Багато пільг і компенсацій найманим працівникам надаються за умови проведення атестації та наявності її результатів. На підставі результатів атестації **працівникам надаються:**

1. Право на додаткову оплачувану відпустку за шкідливі та важкі умови праці (ст. 76 КЗпП; ст. 7, 8 Закону від 15.11.96 р. № 504/96-ВР «Про відпустки», далі – Закон № 504).
2. Право на пільгову пенсію (ст. 13 Закону від 05.11.91 р. № 1788-ХІІ «Про пенсійне забезпечення», далі – Закон № 1788).
3. Спецодяг та інші засоби індивідуального захисту (ст. 163, 164 КЗпП).
4. Право на безплатне забезпечення лікувально-профілактичним харчуванням, молоком або рівноцінними харчовими продуктами, газованою солоною водою (ст. 166, 167 КЗпП).
5. Право на оплату праці в підвищеному розмірі та інші пільги і компенсації за важку роботу, роботу зі шкідливими і небезпечними умовами праці, роботу з особливими природними умова-

ми й умовами підвищеного ризику для здоров'я (ст. 100 КЗпП).

6. Право на оплачувані перерви санітарно-оздоровчого призначення, скорочення тривалості робочого часу (ст. 51 КЗпП).

Які пільги надаються трактористам-машиністам за результатами атестації?

Результати атестації використовуються для розробки заходів щодо поліпшення умов праці й оздоровлення працівників (п. 6 Порядку, затвердженого постановою КМУ від 01.09.92 р. № 442). У випадках, коли забезпечити допустимі умови праці на робочих місцях неможливо, законодавством надаються певні пільги і компенсації за роботу зі шкідливими та важкими умовами праці.

Держпраці на своєму офіційному сайті (dsp.gov.ua) зазначає, що на працівників за професією «тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва» можуть впливати такі чинники виробничого середовища і трудового процесу, як хімічні речовини, шум, вібрація, мікроклімат, тяжкість і напруженість праці. Щоб з'ясувати фактичний стан умов праці, роботодавець проводить лабораторні дослідження на робочих місцях працівників. За їх результатами і на підставі Гігієнічної класифікації праці встановлюються умови праці – допустимі або шкідливі.

Професія тракториста-машиніста належить до категорії робочих місць із важкими і шкідливими умовами праці. Так, трактористам-машиністам сільгоспвиробництва надано право на щорічну додаткову відпустку за роботу зі шкідливими і важкими умовами праці (ст. 7 Закону № 504). Максимальна тривалість такої відпустки становить **4 календарних дні** (п. 204 розд. 33 Списку виробництв, цехів, професій і посад, наведеного в додатку 1 до постанови КМУ від 17.11.97 р. № 1290).

Важливий момент: конкретна тривалість додаткової відпустки за роботу зі шкідливими і важкими умовами праці встановлюється колективним або трудовим договором залежно від результатів атестації та часу зайнятості працівника в цих умовах.

Так, щоб визначити тривалість такої відпустки, роботодавцеві необхідно атестувати трактористів-машиністів.

❓ Чи потрібно проводити атестацію для виходу на пільгову пенсію трактористів-машиністів?

Щоб тракторист-машиніст мав право вийти на пенсію на пільгових умовах, результати атестації **не потрібні**. Пояснимо відповідь докладніше.

Відповідно до п. 3 ч. 2 ст. 114 Закону від 09.07.03 р. № 1058-IV «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» і ст. 13 Закону № 1788 право на пенсію на пільгових умовах мають трактористи-машиністи, безпосередньо зайняті у виробництві сільськогосподарської продукції в колгоспах, радгоспах, інших підприємствах сільського господарства, за наявності страхового стажу не менше 30 років, із них не менше 20 років на зазначеній роботі.

Згідно з п. 20 Порядку підтвердження наявного трудового стажу для призначення пенсій за відсутності трудової книжки або відповідних записів у ній, затвердженого постановою КМУ від 12.08.93 р. № 637, основним документом, що підтверджує трудовий стаж, є **трудова книжка**.

У тих випадках, коли в трудовій книжці відсутні відомості, що визначають право на пенсію на пільгових умовах або за вислугу років, установлену для окремих категорій працівників, для підтвердження спеціального трудового стажу приймаються **уточнюючі довідки** підприємств, установ, організацій або їх правонаступників.

У довідці мають бути зазначені:

- періоди роботи, які зараховуються до спеціального стажу;
- професія або посада;
- первинні документи за час виконання роботи, на підставі яких видана довідка.

Для трактористів-машиністів підприємств сільського господарства (у т. ч. колгоспів) у довідці додатково наводяться відомості **про безпосередню зайнятість** у виробництві сільгоспродукції.

Тобто для виходу на пенсію за віком на пільгових умовах атестувати осіб зазначених професій (посад) не потрібно.

В обов'язковому порядку атестація проводиться тільки для посад і професій, включених до Списків № 1 та № 2 виробництв, робіт, професій, посад і показників на роботах зі шкідливими і важкими умовами праці, зайнятість у яких повний робочий день дає право на пенсію за віком на пільгових умовах, затверджених постановою КМУ від 24.06.16 р. № 461.

Але навіть незважаючи на те що вийти на пенсію трактористи-машиністи на пільгових умовах можуть без подання документів про проведення атестації, такі робочі місця все одно повинні бути атестовані. Адже за наявності хоча б однієї підстави на пільгу або компенсацію без атестації не обійтись.

P

Корисні бонуси для передплатників групи компаній «Баланс»

БЕЗКОШТОВНА КОНСУЛЬТАЦІЙНА ЛІНІЯ

Отримайте конкретну усну відповідь за телефоном
(056) 370-44-25,
(графік роботи лінії див. у виданнях)

або

напишіть на електронну пошту **otvet@balance.ua**, і ми зателефонуємо вам

СПІЛКУВАННЯ З РЕДАКЦІЄЮ ЖУРНАЛУ

**У ВАС ЖИТТЄВО
ВАЖЛИВА ПРОБЛЕМА,
ЯКА НЕ ТЕРПІТЬ
ЗВОЛІКАНЬ?
ДЛЯ ВАС SOS-ДОПОМОГА!**

Знайдіть відповідь в електронному форматі видання в Uteka.ua

Ми робимо все, щоб ваше життя було легшим!